

Stemmetrening

Bjørnar Olsen
Sjefredaktør

Jevnlig hører vi fra behandlere om tidspresset i psykisk helsevern. Det er derfor langt fra gitt at man kan sette seg ned og gi rom for at den enkelte skal komme til orde, ja, finne ordene.

Demokratiet går helt inn i behandlingsrommet, og handler om mer enn å gi mennesker rett til en stemme. Det handler også om å jobbe frem deres røst, slik at de blir hørt, slik at de kommer til orde, slik at de kan delta, og slik at de selv kan bestemme.

Det er ikke selvsagt at helsevesenet bidrar til dette. Arbeidet med å etablere tverrfaglige team på sykehus ble applaudert, kunne Arnstein Finseth fortelle på forelesninger på 1990-tallet -- inntil han foreslo at pasienten var en likeverdig part i det samme teamet. Da virket fagfolk langt mer skeptiske: Å jobbe med kolleger er fagutvikling, samarbeid med pasienten er fort et merarbeid.

Personer med lang fartstid i psykisk helsevern har gjerne liten erfaring med å bestemme over seg selv. De må derfor få støtte til å trene opp sin autonomi, sin medbestemmelse, sitt medborgerskap

«Vi i helsetjenesten bestemmer så mye for folk», sier psykologspesialist Bente Engh Eggen i reportasjen «Prosjekt sterkere stemme» i denne utgaven (side 394). For selv om helselovgivningen gir folk rett til å bli hørt, har personer med lang fartstid i psykisk helsevern gjerne liten erfaring med å bestemme over seg selv. De må derfor få støtte til å trene opp sin autonomi, sin medbestemmelse, sitt medborgerskap – for å bruke Eggens ord.

Stemmetrening tar tid. Tid som sjelden tilbys menneskene det gjelder. Jevnlig hører vi fra behandlere om tidspresset i psykisk helsevern. Det er derfor langt fra gitt at man kan sette seg ned og gi rom for at den enkelte skal komme til orde, ja, finne ordene.

Demokratiet går derfor også ut av behandlingsrommet og inn i samfunnet. Som når psykolog Cathrine Meyer Amundsen og kolleger skriver at mennesker som har levd et liv i krenkelse, har blitt sviaket av samfunnet, og at behandlingsapparatet derfor må ta sitt reparerende ansvar ved å sette av nok tid og ressurser (side 434). Mens foretakstillitsvalgt Siri Næs rapporterer om de mange psykologene som må avslutte pasienter før de er ferdigbehandlet, og at pasienter får samtaler så sjelden at behandlingen ikke har effekt (Dagens Medisin, 16. mai). Uten psykologenes stemme ut av det som ofte er lukkede rom, vil ikke samfunnet være klar over disse forholdene. Da har psykologene et ansvar for å si ifra.

Demokratiet går dessuten fra psykologer flest og inn i Psykologforeningen. Tommy Sotkajærvi – en av kandidatene til presidentvervet i Psykologforeningen – mener at foreningen har et demokratisk problem når de ikke klarer å engasjere sine høykompetente og ofte dypt uenige medlemmer i større grad (side 392 og 438).

Kanskje skyldes det manglende engasjement. Men det kan like gjerne bety at også psykologer må trene på å ta ordet og ytre seg om det de ser. Enten det er på egne eller andres vegne.